

การสอบสวนโรคการสอบสวนโรค Capillariasis, จังหวัดอุดรธานี

ฝ่ายพยาธิวิทยาโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ได้รายงานผลการชันสูตรโรคเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2529 ว่าตรวจพบไข่พยาธิแคปิลลารีเรียในอุจจาระผู้ป่วยจำนวน 1 ราย ที่อยู่ขณะป่วย อยู่ที่บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 3 ตำบลถ่อนนาลัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดอุดรธานี ระยะทางจากจังหวัดเข้าหมู่บ้าน 108 กม. เป็นหมู่บ้านติดเขตแดนระหว่างจังหวัดอุดรธานีกับ จังหวัดหนองคาย (อำเภอโพนพิสัย) มีแหล่งน้ำสาธารณะอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้านจำนวน 3 แห่ง แหล่งน้ำดังกล่าวราษฎรในหมู่บ้านได้อาศัยจับปลา การประกอบอาหารจากปลาที่จับได้ ส่วนมากเป็นแบบสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น ลาบ ก้อยเหนียว ชนิดของปลาที่ชาวบ้านนิยมนำมาประกอบอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ มีปลาชิว ปลาขาว ปลาเชือก ปลาชะแยง ปลาดอง ปลาดุก ปลากระดี่ เป็นต้น

หมู่บ้านนี้มีราษฎรอาศัยอยู่ 62 หลังคาเรือน มีประชากร 370 คน เป็นชาย 189 คน เป็นหญิง 181 คน ประชาชนมีอาชีพหลักคือ ทำนา เศรษฐฐานะส่วนมากยากจน มีส่วนรตน้ำ 13 หลังคาเรือน (20.97%)

เนื่องจากผู้ป่วยรายนี้นับเป็นผู้ป่วย Capillariasis รายแรกของจังหวัดอุดรธานี การสอบสวนโรคทางระบาดวิทยาจึงนับว่าจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคต่อไป การยืนยันการวินิจฉัยที่โรงพยาบาลและฝ่ายพยาธิวิทยา การสอบสวนโรคประกอบด้วย การติดตามสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่บ้าน และการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ ในหมู่บ้านและผู้สัมผัสโรค โดยการตรวจอุจจาระ นอกจากนี้ยังทำการเก็บปลาจากแหล่งน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้านส่งตรวจที่ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และทำการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 6 ซึ่งมีอาณาเขตติดกันด้วย

ผลการสอบสวนโรคพบว่า ผู้ป่วยเป็นชาย อายุ 37 ปี เชื้อชาติไทย จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพทำนา สมาชิกในครอบครัวมี 7 คน มีส่วนรตน้ำใช้ เริ่มป่วยด้วยการถ่ายอุจจาระกะปริบะปรอยในวันที่ 26 มกราคม 2528 และเข้ารับการรักษาทันที 12 ครั้ง จากสถานีอนามัยถ่อนนาลัย, โรงพยาบาลสมเด็จฯ บ้านดุง และที่โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ด้วยอาการ chronic diarrhoea และพบไข่พยาธิ *Capillaria philippinensis* ที่ รพศ อุดรธานี ในวันที่ 3 เมษายน 2529

การตรวจอุจจาระในผู้สัมผัส ได้ทำการตรวจทั้งหมด 79 ราย อยู่ในหมู่ 3 จำนวน 53 ราย และหมู่ 6 จำนวน 26 ราย พบพยาธิดังนี้

1. พยาธิใบไม้ในตับ	39 ราย (49.4 %)
2. พยาธิตัวจิ๊ด	2 ราย (2.5 %)
3. พยาธิปากขอ	4 ราย (5.1 %)
4. ไม่พบไข่พยาธิ	38 ราย (48.1 %)

ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่ของ Capillariasis เพิ่มขึ้นอีกเลย การศึกษาปลาจากการจับปลาชนิดต่าง ๆ 4 ชนิด คือ ปลากระดี่, ปลาข้าวเม่น, ปลาเชือก และ ปลาชิว จำนวน 12 ตัว ผลการตรวจพบพยาธิหัวหนาม (*Acanthocephala*) ในปลากระดี่และปลาเชือก .